

ปัจจัยจิตสังคมของพฤติกรรมการมีวินัยในการเรียนในนักศึกษาปริญญาตรี

Psycho-social Factors as Correlate of Studying Discipline Behavior in Undergraduate Students

ฉัฐวิณี สิทธิศิริอรธร^{1*}, ดุจเดือน พันธุมนาวิณ², ศรัณย์ พิมพ์ทอง³

Shuttawwee Sitsira-at^{1*}, Dujdeun Bhanthumnavin², Saran Pimthong³

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ^{1,3}, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์²

Srinakharinwirot University^{1,3}, National Institute of Development Administration²

Shuttawwee@gmail.com^{1*}, db719nida@gmail.com², saranpimthong@gmail.com³

ผู้ประพันธ์บรรณกิจ (Corresponding Author)^{1*}

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาว่าปัจจัยทางจิตลักษณะเดิม สถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์สามารถทำนายพฤติกรรมการมีวินัยในการเรียนได้ในปริมาณเท่าใด มีปัจจัยใดเป็นตัวทำนายที่สำคัญในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยต่างๆ ที่แบ่งตามชีวสังคมของนักศึกษา และเพื่อบ่งชี้กลุ่มนักศึกษาที่จะเป็นกลุ่มเสี่ยงที่มีพฤติกรรมการมีวินัยในการเรียนในปริมาณที่น้อย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จากมหาวิทยาลัยทั้ง 4 ภูมิภาค คำนวณกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการ G*Power กำหนดค่า effect size เท่ากับ .03 ค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ .05 ค่า power เท่ากับ .80 รวมตัวอย่างในงานวิจัยนี้จำนวนทั้งสิ้น 632 คน ใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage random sampling) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง ผลการวิจัยพบว่า (1) ผลการทำนายพฤติกรรมการมีวินัยในการเรียน โดยใช้จิตลักษณะเดิม สถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์เป็นตัวทำนาย เมื่อใช้ตัวทำนายจากกลุ่มจิตลักษณะเดิม กลุ่มสถานการณ์ และกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ รวม 9 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมการมีวินัยในการเรียน ด้วยวิธี Enter ได้ 45.65% เมื่อทำการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ แบบ Stepwise ปรากฏว่าในโมเดลสุดท้ายมีตัวทำนายสำคัญของพฤติกรรมการมีวินัยในการเรียนในกลุ่มรวม เรียงลำดับตัวทำนายจากมากไปน้อย ได้แก่ทัศนคติต่อการมีวินัยในตนเอง ทักษะการบริหารจัดการตน และการคิดเปลี่ยนวิกฤตเป็นโอกาส และ (2) นักศึกษากลุ่มเสี่ยงที่มีพฤติกรรมการมีวินัยในการเรียนในปริมาณน้อย ได้แก่ นักศึกษาชาย และนักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยน้อย

คำสำคัญ: ปัจจัยทางจิตสังคม, พฤติกรรมการมีวินัยในการเรียน, นักศึกษาปริญญาตรี

Abstract

The purpose of this research was to investigate the predictive power of psychological traits, social situations, and psychological state in relation to studying discipline behavior to determine the significant predictors for the combined group and subgroups divided by students' bio-social characteristics, and to identify students who will be at risk of having low levels of studying disciplined behavior. The study included a sample of over 18-year-old undergraduate students from various universities across all four regions, calculated the sample using the G*Power method, set the effect size value to be equal to .03, the error value to be equal to .05, the power value to be equal to .80, selected through a multiple randomization method. The sample size was determined to be appropriate and sufficient for analysis, with a total of 632 participants in this research. The statistical techniques employed to analyze the data were Pearson product moment correlation coefficient, Multiple regression analysis, and Three-way ANOVA. The result of research found that (1) a total of nine variables of psychological traits, social situations, and psychological states predicted studying discipline behavior on Enter method that found 45.65%. This implies that attitude towards disciplines, self-management skills, and adversity quotient are the primary, secondary, and tertiary factors contributing to studying discipline behavior in all aspects of the group, respectively. (2) At-risk groups of students who have low levels of studying discipline behavior include male students and students with a low GPA.

Keywords: Psycho-social Factors, Studying Discipline Behavior, Undergraduate Students

บทนำ

จากสถานการณ์โควิดตั้งแต่ปี 2019 ถึงปัจจุบันที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นวงกว้างทั่วโลก มีผลกระทบให้ประชาชนต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการใช้ชีวิตเพื่อป้องกันและรับมือกับผลกระทบที่เกิดขึ้น ประเทศไทยต้องเผชิญวิกฤตทางสังคมและเศรษฐกิจทุกด้าน ด้วยสถานการณ์ทางสังคมที่ไม่แน่นอนและยอดของผู้ป่วยติดเชื้อที่ยังคงมีเพิ่มขึ้น ได้ส่งผลกระทบต่อทุกภาคส่วนต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศทั้งในระยะสั้นและระยะยาวอีกหลายปี (กรมควบคุมโรค, 2564) หากสถานการณ์ดังกล่าวเบาบางลง ประชาชนยังคงต้องมีการกระทำหรือการแสดงออกเพื่อคงไว้ซึ่งความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ให้ตนเองสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข โดยเฉพาะในกลุ่มนิสิตนักศึกษาจำเป็นต้องมีวินัยในการดูแลตนเองในหลายๆ ด้านเพื่อป้องกันตนเองจากการติดเชื้อโควิด ดังนั้นนักศึกษาในระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็นบุคลากรรุ่นใหม่ที่กำลังจะเข้าสู่ยุคใหม่ (New normal) หลังจากที่โลกได้เผชิญกับวิกฤตทางด้านสาธารณสุขและวิกฤตทางด้านเศรษฐกิจ นักศึกษาปริญญาตรีเป็นกลุ่มคนรุ่นใหม่จำเป็นต้องปรับตัวและมีวินัยในตนเองให้มากขึ้นโดยเฉพาะการมีวินัยในการเรียน หากในอนาคตสถานการณ์ดังกล่าวดีขึ้น ทุกคนยังคงจำเป็นต้องใช้ชีวิตให้มีวินัยในตนเองในสถานการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวันต่อไป เพื่อเป็นการเสริมสร้างศักยภาพตนเองให้แข่งขันได้กับนานาประเทศ

การมีวินัยในตนเองเป็นความสามารถในตัวบุคคลที่จะควบคุมพฤติกรรมที่กระทำ โดยแสดงออกเป็นพฤติกรรมที่เหมาะสมกับบุคลิกภาวะของตน (Corsini, 1999) ในการปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของสังคม ฟังตนเองได้ รู้จักควบคุมหรือบังคับตนเอง โดยอาศัยแรงจูงใจที่สัมพันธ์กับอุดมคติที่บุคคลสร้างขึ้นสำหรับตนเอง หรือเป็นการควบคุมพฤติกรรมของ

ตนเองให้เป็นไปตามความตั้งใจ (Van Hoecke, 2011) สำหรับการมีวินัยในการเรียนเป็นการเรียนรู้ที่บุคคลต้องใช้การใฝ่เรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งในสถานการณ์วิกฤตโควิด-19 และหลังจากวิกฤตแล้วก็จำเป็นต้องมีการเรียนรู้ด้วยตนเอง ไม่ว่าจะเป็นการเรียน online หรือ onsite ก็ตาม ดังนั้นการให้ความหมายของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้น สามารถให้ความหมายได้ในสองแนวทาง (Brockett & Hiemstra, 1991) ได้แก่ กลุ่มที่มองการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นวิธีการสอนที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และกลุ่มที่มองการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นกระบวนการและผลลัพธ์ของการเรียนรู้ ซึ่งจะมองว่าการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นลักษณะส่วนบุคคลของผู้เรียน (Candy, 1991) ผู้ที่ให้ความหมายในแนวทางที่มองการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นคุณลักษณะของบุคคล ได้แก่ โนวส์ (Knowles, 1975; Geri Manning, 2003) ซึ่งให้ความหมายของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้ประเภทหนึ่งที่มีผู้เรียนมีความคิดริเริ่มในการวิเคราะห์และตัดสินใจว่าต้องการเรียนรู้สิ่งใด หลังจากนั้นจะกำหนดเป้าหมายของการเรียนรู้ รวมทั้งการระบุถึงวิธีการค้นคว้าที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ จนกระทั่งสุดท้ายผู้เรียนสามารถตรวจสอบ ใ้ใคร่ครวญถึงผลสัมฤทธิ์และความสำเร็จในการเรียนของตนเองได้ ส่วน กุกลีเอลมีโน (Guglielmino, 1977) ได้ให้ความหมายไว้ว่าผู้ที่มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจะเป็นบุคคลที่มีความคิดริเริ่ม มีอิสระ มีความเพียรในการเรียนรู้ กล่าวคือ เป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบในการเรียนของตนเอง และเห็นปัญหาเป็นสิ่งท้าทาย ไม่ใช่เป็นอุปสรรค เป็นบุคคลที่สามารถควบคุมตนเองและมีความอยากรู้อยากเห็นสูง มีความต้องการในการเรียนรู้ มีความสามารถในการใช้ทักษะการเรียนรู้พื้นฐานได้ดี สามารถจัดการเวลาในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม มีการพัฒนาแผนดำเนินงานในการเรียนได้สำเร็จ สนุกสนานกับการเรียน และเป็นผู้ที่ยึดถือเป้าหมายในการเรียนเป็นหลัก นอกจากนี้ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2556) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองไว้ว่าเป็นกระบวนการที่ใช้ในการค้นคว้าและแสวงหาความรู้ของบุคคล โดยบุคคลนั้น ๆ มีความคิดริเริ่มด้วยตนเอง มีความตั้งใจ มีจุดมุ่งหมายในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองเป็นสำคัญ โดยจะต้องมีการวางแผนการเรียน มีการเลือกแหล่งข้อมูล เลือกวิธีการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมและสัมพันธ์กับนิสัยในการเรียนรู้ของตนเอง และมีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการเรียนของตนเอง

ส่วน คอสต้า และ กาลลิก (Costa & Kallick, 2004) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองไว้ 3 มิติ คือ การจัดการตนเอง (Self-Managing) เป็นวิธีการที่บุคคลต้องทำความเข้าใจกับผลลัพธ์ แผนกลยุทธ์ และข้อมูลที่เป็น ทำการทบทวนประสบการณ์ในอดีต สร้างตัวชี้วัดในการประสบความสำเร็จในการเรียน และสร้างทางเลือกในการปฏิบัติให้สามารถดำเนินการได้ประสบความสำเร็จ การตรวจสอบตนเอง (Self-Monitoring) เป็นการสร้างกลยุทธ์การคิดขั้นสูง เป็นสร้างการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินการและตรวจสอบตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ว่าเป็นไปตามแผนหรือไม่ เพื่อช่วยในกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับแผนที่ตั้งไว้ และการเปลี่ยนแปลงตนเอง (Self-Modifying) เป็นการสะท้อน ประเมิน วิเคราะห์ และสร้างความหมายจากประสบการณ์ และนำไปใช้ในการทำกิจกรรมและความท้าทายใหม่ๆ ในอนาคต

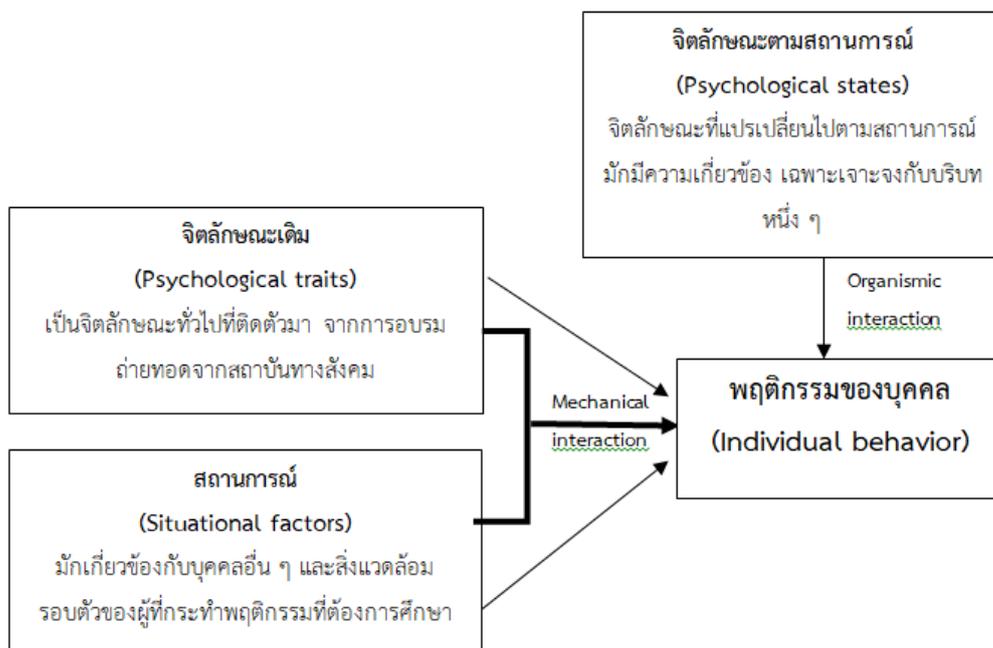
เนื่องจากผลกระทบโควิด-19 มีความต่อเนื่องและยาวนาน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องทำการวิจัยไว้เพื่อการเตรียมคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษาปริญญาตรีที่นับว่าเป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญในอนาคตอันใกล้ ซึ่งมีหน้าที่ต้องฟื้นฟูประเทศในการแข่งขันทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม การหาคำตอบจากปัจจัยทางจิตสังคมของพฤติกรรมการณ์วินัยในการเรียนของนักศึกษาปริญญาตรีเพื่อนำไปสู่การส่งเสริมและพัฒนาต้องหากลุ่มเสี่ยงจากปัจจัยทางจิตสังคมของกลุ่มเป้าหมาย ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะสร้างองค์ความรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของนักศึกษามหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นกลุ่มปัญญาชนที่จะเป็นกำลังสำคัญของชาติในอนาคต สามารถขยายผลการพัฒนาโดยกำหนดแนวทางส่งเสริมเป็นนโยบายของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ตลอดจนสถาบันการศึกษา และองค์กรอื่นๆ ที่ต้องการพัฒนาความมีวินัยในตนเองให้แก่บุคคล โดยใช้การวิจัยนำการพัฒนา ซึ่งผลการวิจัยนี้จะนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะการแข่งขันของนักศึกษาให้เป็นคนดี เก่ง มีความสุขทั้งทางร่างกายและจิตใจ

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

เพื่อศึกษาว่าปัจจัยจิตสังคมของพฤติกรรมการมีวินัยในการเรียนในนักศึกษาปริญญาตรี ประกอบด้วย ปัจจัยทางจิตลักษณะเดิม สถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์ สามารถทำนายพฤติกรรมการมีวินัยในการเรียนได้ในปริมาณเท่าใด มีปัจจัยใดเป็นตัวทำนายที่สำคัญในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยต่างๆ โดยแบ่งตาม ชีวสังคมของนักศึกษา และเพื่อป้องกันนักศึกษาที่จะเป็นกลุ่มเสี่ยงที่มีพฤติกรรมการมีวินัยในการเรียนในปริมาณที่น้อย

การทบทวนวรรณกรรม

งานวิจัยนี้ศึกษาตามกรอบแนวคิดปัจจัยเชิงเหตุตามรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม ซึ่งรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism model) (Endler & Magnusson, 1976; Tett & Burnette, 2003; Walsh, Craik, & Price, 2000; ดวงเดือน พันธุนาวิน, 2559) เป็นประเภทหนึ่งของทฤษฎีที่สามารถใช้เป็นกรอบความคิดพื้นฐานในการวิจัย ซึ่งกำลังได้รับความนิยมในสากลและในประเทศไทยในสาขาจิตพฤติกรรมศาสตร์ เนื่องจากรูปแบบทฤษฎีนี้ช่วยทำให้นักวิจัยมีมุมมองเกี่ยวกับการศึกษาสาเหตุของพฤติกรรมบุคคลในหลายด้าน ทั้งสาเหตุทางด้านจิตใจของบุคคล สาเหตุทางด้านสถานการณ์ และสาเหตุที่เป็นอิทธิพลร่วมหรือปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของจิตใจและสถานการณ์ของผู้กระทำ รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยมจึงเป็นกรอบความคิดทฤษฎีที่เปิดกว้างให้นักวิชาการสาขาอื่นๆ ได้เข้ามาาร่วมกันศึกษาพฤติกรรมของบุคคลให้ละเอียดลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น โดยมีการบูรณาการระหว่างนักวิชาการทางจิตวิทยาที่มีความรู้เกี่ยวกับสาเหตุทางจิตใจของพฤติกรรมของบุคคล ดวงเดือน พันธุนาวิน (2558) ได้สรุปแนวทางการศึกษาปัจจัยเชิงเหตุของพฤติกรรมของบุคคลจากนักวิชาการต่างๆ ตั้งแต่ในอดีตที่มีความสนใจในการศึกษาสาเหตุของพฤติกรรมของมนุษย์ เพื่อที่จะได้สามารถเข้าใจถึงการเกิดของพฤติกรรมหรือการแสดงออกของมนุษย์ ที่จะนำไปสู่การทำนายและควบคุมพฤติกรรมที่ไม่น่าปรารถนาหรือเสริมสร้างพฤติกรรมที่น่าปรารถนาต่างๆ การศึกษาสาเหตุของพฤติกรรมของบุคคล ดังภาพ

ภาพที่ 1 รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism model)

ที่มา: Endler & Magnusson, 1967, Psychological Bulletin, 83(5), 956-974.

จากรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism model) (ดวงเดือน พันธมนาวิน, 2559; Endler & Magnusson, 1976; Tett & Burnette, 2003; Walsh et al., 2000) เป็นรูปแบบทฤษฎีที่มีมุมมองเกี่ยวกับการศึกษาสาเหตุของพฤติกรรมบุคคลในหลายด้าน ทั้งสาเหตุด้านจิตใจของบุคคล (จิตลักษณะเป็นปัจจัยภายใน) สาเหตุด้านสถานการณ์ (ปัจจัยภายนอก) และสาเหตุที่เป็นอิทธิพลร่วมหรือปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของจิตใจและสถานการณ์ของผู้กระทำ สำหรับปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการณ์วินัยในการเรียนจึงมีตัวแปรที่เกี่ยวข้อง ทั้ง 3 กลุ่มตัวแปร และการหาค่าตอบของพฤติกรรมดังกล่าวเพื่อนำไปสู่การส่งเสริมและพัฒนาต้องหากลุ่มเสี่ยงจากปัจจัยทางชีวสังคมของกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยจิตสังคมของพฤติกรรมการณ์วินัยในการเรียนในนักศึกษาปริญญาตรี ประกอบด้วย จิตลักษณะเดิม ได้แก่ จิตพลังจริยธรรม ภูมิคุ้มกันตนทางจิต การคิดเปลี่ยนวิกฤตเป็นโอกาส สถานการณ์ ได้แก่ จิตพลังจริยธรรม ภูมิคุ้มกันตนทางจิต การคิดเปลี่ยนวิกฤตเป็นโอกาส และจิตลักษณะตามสถานการณ์ ได้แก่ การรับรู้ทัศนคติทางสังคม แบบอย่างทางสังคม การสนับสนุนทางสังคม สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการณ์วินัยในการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีได้

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันอุดมศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป กำลังเรียนอยู่ในสถาบันอุดมศึกษา ใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage random sampling) จากมหาวิทยาลัยอย่างน้อย 4 ภูมิภาค โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้เกณฑ์ขนาดเหมาะสมและเพียงพอต่อการนำไปใช้ในการวิเคราะห์เส้นทาง (Path analysis) ซึ่งจำเป็นต้องใช้กลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่พอสมควร โดยคำนวณกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการ *G*Power* กำหนดค่า effect size เท่ากับ .03 ค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ .05 ค่า power เท่ากับ .80 และตัวแปรทำนายจำนวน 9 ตัวแปร ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยจำนวนอย่างน้อย 530 คน (Faul et al., 2007; บุญใจ ศรีสถิตยันทรากุล, 2553) ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลเพิ่มอีกประมาณร้อยละ 20 เพื่อป้องกันการตอบคำถามไม่ครบถ้วนหรือไม่ได้มาตรฐาน จึงได้ดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 650 คน โดยคัดเลือกแบบวัดที่ตอบครบถ้วนเพื่อนำไปใช้วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบสมมติฐานการวิจัยได้จำนวน 632 คน และคณะผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลอีก 201 คน เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือวิจัย รวมตัวอย่างในงานวิจัยนี้จำนวนทั้งสิ้นประมาณ 851 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล งานวิจัยนี้ได้รับจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์เลขที่ SWUEC/E-021/2565 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ติดต่ออาจารย์ผู้ประสานงานมหาวิทยาลัยต่างๆ 5 แห่ง จาก 4 ภูมิภาคทั่วประเทศ ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลย์สงคราม มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช และมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

2. นำเครื่องมือวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านจิตวิทยาและพฤติกรรมศาสตร์จำนวน 5 ท่าน พิจารณาเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of item objective congruence : IOC) และความเหมาะสมถูกต้องชัดเจนของภาษาและการใช้ถ้อยคำเลือกข้อความที่มีค่าความเที่ยงตรงตั้งแต่ระดับ .50 ขึ้นไป ซึ่งในงานวิจัยนี้พบว่ามีค่าตั้งแต่ 0.66-1.00

3. การนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 201 คน เพื่อนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนข้อนั้นกับคะแนนรวมที่ไม่

ผ่านการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) อยู่ในกลุ่ม 1 | วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยธนบุรี

มีข้อนั้น (Corrected item total correlation : CITC) โดยค่าอำนาจจำแนกควรมีค่าตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป พบว่ามีค่าตั้งแต่ 0.20-0.73 และนำไปวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item discrimination) พบว่ามีค่า 3.35-13.66

4. นำข้อคำถามของแต่ละแบบวัดที่ผ่านเกณฑ์มาทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis) ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งในการหาความตรงเชิงสิ่งกบ (Construct validity) (Bagozzi, 1993; Westen & Rosenthal, 2003) หรือเดิมเรียกว่า “ความตรงเชิงโครงสร้าง” ด้วยโปรแกรม Mplus ซึ่งมีเกณฑ์ในการตัดสินความกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้ดัชนีตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Fit measures) (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) จำนวน 5 เกณฑ์ และแบบวัดที่ผ่านการทดสอบในงานวิจัยนี้ควรผ่านเกณฑ์อย่างน้อย 3 ใน 5 เกณฑ์ โดยดูจากค่าสถิติไค-สแควร์เป็นหลัก เพื่อตรวจสอบว่าโมเดลการวัดมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และทำการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัด ซึ่งมีค่าตั้งแต่ 0.61-0.88

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง (Three-way ANOVA)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกันเอง ปรากฏว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกันเองมีอยู่ระหว่าง 0.37 ($p < .01$) ถึง 0.62 ($p < .01$) ซึ่งโอกาสที่จะเกิดปรากฏการณ์ที่เรียกว่า Multicollinearity ได้นั้น ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต้องมีความมากกว่าหรือเท่ากับ 0.70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Lehmann & Gupta, 1989) จึงอาจกล่าวได้ว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่ามีแนวโน้มน้อยที่จะเกิดปรากฏการณ์ multicollinearity ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ ในกลุ่มรวม (n = 632)

ตัวแปร	M	SD	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.จิตพลังจริยธรรม	46.23	6.71									
2.ภูมิคุ้มกันทางจิต	65.88	9.08	.588**								
3.การคิดเปลี่ยนวิกฤตเป็นโอกาส	63.35	11.29	.564**	.612**							
4.การรับรู้ปัญหาทางสังคม	73.91	9.35	.473**	.519**	.459**						
5.แบบอย่างทางสังคม	87.95	11.95	.408**	.478**	.402**	.628**					
6.การสนับสนุนทางสังคม	50.97	6.74	.400**	.538**	.410**	.624**	.510**				
7.ทัศนคติต่อการมีวินัยในตนเอง	78.10	10.75	.509**	.552**	.559**	.586**	.466**	.429**			
8.ทุนจิตวิทยาเชิงบวกด้านการมีวินัยในตน	64.47	7.32	.417**	.541**	.480**	.505**	.469**	.498**	.575**		
9.ทักษะการบริหารจัดการตน	84.02	10.06	.527**	.652**	.541**	.462**	.369**	.382**	.619**	.580**	
10.พฤติกรรมกรรมการมีวินัยในการเรียน	60.99	11.36	.424**	.432**	.495**	.425*	.362**	.271**	.614**	.437**	.564**

หมายเหตุ: * $p < .05$, ** $p < .01$

ผลการทำนายพฤติกรรมกรรมการมีวินัยในการเรียน โดยใช้ปัจจัยทางจิตสังคม ประกอบด้วย จิตลักษณะเดิม สถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์เป็นตัวทำนาย

ผลการทำนายพฤติกรรมกรรมการมีวินัยในการเรียน โดยใช้ปัจจัยทางจิตสังคม ประกอบด้วย จิตลักษณะเดิม สถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์เป็นตัวทำนาย ในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแสวงหาปริมาณการทำนายและตัวทำนายที่สำคัญของพฤติกรรมกรรมการมีวินัยในการเรียน โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณ ซึ่งมีตัวทำนายจากกลุ่มตัวแปรอิสระที่เป็นจิตลักษณะเดิม จำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ จิตพลังจริยธรรม ภูมิคุ้มกันตนทางจิต และการ

คิดเปลี่ยนวิกฤตเป็นโอกาส ตัวทำนายจากกลุ่มตัวแปรอิสระที่เป็นสถานการณ์ จำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ การรับรู้ทัศนคติทางสังคม แบบอย่างทางสังคม และการสนับสนุนทางสังคม และตัวทำนายจากกลุ่มตัวแปรอิสระที่เป็นจิตลักษณะตามสถานการณ์ จำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ ทัศนคติต่อการมีวินัยในตนเอง ทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกด้านการมีวินัยในตนเอง และทักษะการบริหารจัดการตน รวมทั้งสิ้น 9 ตัวทำนาย

การวิเคราะห์ข้อมูลนี้กระทำทั้งแบบ Enter และแบบ Stepwise โดยการวิเคราะห์แบบ Enter เพื่อที่จะได้ศึกษาว่าตัวทำนายโดยรวมทุกตัวสามารถทำนายตัวแปรตามได้ในปริมาณเท่าใด ส่วนการวิเคราะห์แบบ Stepwise นั้น เพื่อให้ตัดสินว่ามีตัวทำนายใดบ้างที่จะเข้าสู่สมการทำนาย ตัวแปรตามแต่ละตัวเรียงลำดับความสำคัญตามลำดับค่าเบต้า ซึ่งจะทำการวิเคราะห์เช่นนี้ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยต่างๆ ตามลักษณะชีวสังคมภูมิหลังของนักศึกษาปริญญาตรี อีกจำนวน 19 กลุ่มย่อย รวมทั้งสิ้นเป็น 20 กลุ่ม โดยมีผลการวิจัยดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ผลการทำนายพฤติกรรมการณ์การมีวินัยในการเรียน โดยใช้ปัจจัยทางจิตสังคม ประกอบด้วย ตัวแปรจากกลุ่มจิตลักษณะเดิม กลุ่มสถานการณ์ และกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์เป็นตัวทำนาย

	กลุ่ม	จำนวนคน	ปริมาณการทำนาย	ตัวทำนายที่สำคัญ	ค่าเบต้า
1	รวม	632	45.65	7, 9, 3	0.38, 0.26, 0.15
2	ชาย	174	39.01	7, 3	0.36, 0.31
3	หญิง	450	48.55	7, 9, 3, 6	0.39, 0.33, 0.15, -0.11
4	อายุน้อย	296	51.87	7, 9, 3, 8	0.37, 0.26, 0.12, 0.12
5	อายุมาก	326	44.17	7, 9, 3	0.36, 0.23, 0.17
6	เกรดเฉลี่ยน้อย	310	43.75	7, 9, 1	0.35, 0.25, 0.17
7	เกรดเฉลี่ยมาก	306	46.88	7, 9, 3, 6	0.45, 0.27, 0.14, -0.10
8	การศึกษาบิดาน้อย	222	48.33	7, 9	0.40, 0.34
9	การศึกษาบิดามาก	227	47.25	7, 3, 9	0.41, 0.22, 0.17
10	การศึกษามารดา น้อย	267	50.67	7, 9, 3, 8	0.46, 0.29, 0.18, -0.14
11	การศึกษามารดา มาก	220	48.89	7, 9, 3	0.34, 0.28, 0.20
12	คณะครุศาสตร์และ ศึกษาศาสตร์	169	52.69	7, 9, 6	0.47, 0.38, -0.14
13	คณะมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และ รัฐประศาสนศาสตร์	244	43.11	7, 3, 9	0.35, 0.27, 0.15
14	คณะวิทยาการ จัดการ	213	47.95	7, 9, 1	0.37, 0.28, 0.15
15	ลูกคนแรก	321	46.99	7, 3, 9	0.37, 0.22, 0.21
16	ไม่ใช่ลูกคนแรก	272	44.48	7, 9, 5	0.35, 0.31, 0.14

ตารางที่ 2 (ต่อ)

กลุ่ม		จำนวนคน	ปริมาณการทำนาย	ตัวทำนายที่สำคัญ	ค่าเบต้า
17	กำลังหา/ทำงานพิเศษ	419	50.10	7, 9, 3	0.39, 0.30, 0.13
18	ไม่ทำงานพิเศษ	207	39.57	7, 5, 9	0.33, 0.20, 0.20
19	ชั่วโมงออนไลน์น้อย	314	45.25	7, 9, 3, 5	0.28, 0.28, 0.14, 0.12
20	ชั่วโมงออนไลน์มาก	263	43.66	7, 9, 3	0.42, 0.23, 0.14

หมายเหตุ. ค่าเบต้าทุกตัวมีนัยสำคัญที่ .05.

ตัวทำนายที่ 1	จิตพลังจิตธรรม	ตัวทำนายที่ 4	การรับรู้ที่สถานทางสังคม	ตัวทำนายที่ 7	ทัศนคติต่อการมีวินัยในตนเอง
ตัวทำนายที่ 2	ภูมิคุ้มกันทางจิต	ตัวทำนายที่ 5	แบบอย่างทางสังคม	ตัวทำนายที่ 8	ทุนจิตวิทยาเชิงบวกด้านการมีวินัยในตนเอง
ตัวทำนายที่ 3	การคิดเปลี่ยนวิกฤตเป็นโอกาส	ตัวทำนายที่ 6	การสนับสนุนทางสังคม	ตัวทำนายที่ 9	ทักษะการบริหารจัดการตน

เมื่อใช้ปัจจัยจิตสังคมเป็นตัวทำนาย จากกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม กลุ่มสถานการณ์ และกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ รวม 9 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมการมีวินัยในการเรียน ด้วยวิธี Enter ได้ 45.65% (Adjusted $R^2 = 44.90\%$, $F = 71.170$, $p < .000$) เมื่อทำการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ แบบ Stepwise (ตารางที่ 2) ปรากฏว่าในโมเดลสุดท้ายมีตัวทำนายสำคัญของพฤติกรรมการมีวินัยในการเรียนในกลุ่มรวม เรียงลำดับตัวทำนายจากค่าเบต้ามากไปน้อยได้ ดังนี้ ทัศนคติต่อการมีวินัยในตนเอง ทักษะการบริหารจัดการตน และการคิดเปลี่ยนวิกฤตเป็นโอกาส โดยมีค่าเบต้าตามลำดับดังนี้ .38, .28 และ .15

เมื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลในอีก 19 กลุ่มย่อย (ตารางที่ 4.5) ปรากฏว่าตัวแปรอิสระทั้ง 9 ตัวแปรนี้สามารถทำนายพฤติกรรมการมีวินัยในการเรียนได้มากที่สุดในกลุ่มนักศึกษาสังกัดคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ โดยมีปริมาณการทำนายเท่ากับ 52.69% เรียงลำดับตัวทำนายที่สำคัญตามค่าเบต้าจากมากไปน้อย ดังนี้ ทัศนคติต่อการมีวินัยในตนเอง ทักษะการบริหารจัดการตน และการสนับสนุนทางสังคม โดยมีค่าเบต้าตามลำดับ ดังนี้ .47, .38 และ -.14 ส่วนกลุ่มนักศึกษาที่ถูกตัวแปรอิสระทั้ง 9 ตัวนี้ทำนายได้มากรองลงมา คือ กลุ่มนักศึกษาที่มีอายุน้อย โดยมีปริมาณการทำนายเท่ากับ 51.87% เรียงลำดับตัวทำนายที่สำคัญตามค่าเบต้าจากมากไปน้อย ดังนี้ ทัศนคติต่อการมีวินัยในตนเอง ทักษะการบริหารจัดการตน การคิดเปลี่ยนวิกฤตเป็นโอกาส และทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกด้านการมีวินัยในตนเอง มีค่าเบต้าตามลำดับ ดังนี้ .37, .26, .12 และ .12 ส่วนกลุ่มนักศึกษาที่ถูกตัวแปรอิสระทั้ง 9 ตัวนี้ทำนายได้น้อยที่สุด คือ กลุ่มนักศึกษาชาย โดยมีปริมาณการทำนายเท่ากับ 39.01% เรียงลำดับตัวทำนายที่สำคัญตามค่าเบต้าจากมากไปน้อย ดังนี้ ทัศนคติต่อการมีวินัยในตนเอง และการคิดเปลี่ยนวิกฤตเป็นโอกาส โดยมีค่าเบต้าตามลำดับ ดังนี้ .36 และ .31 และพิสัยปริมาณการทำนายพฤติกรรมการมีวินัยในการเรียนในกลุ่มย่อยที่เหลืออยู่ระหว่าง 39.57% ถึง 50.67%

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของพฤติกรรมการมีวินัยในการเรียน และจิตลักษณะตามสถานการณ์ ตามเพศ เกรดเฉลี่ย และคณะ

ตัวแปรตาม	จำนวนคน	แสดงค่า F						
		เพศ	เกรดเฉลี่ย	คณะ	กxช	กxค	ชxค	กxชxค
		ก	ช	ค				
พฤติกรรมการมีวินัยในการเรียน	602	7.56*	32.07****	0.17	0.94	1.61	0.19	0.42

หมายเหตุ. * $p < .05$, **** $p < .000$.

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของพฤติกรรมการมีวินัยด้านการเรียน ตาม เพศ เกรดเฉลี่ย และ คณะ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ปรากฏว่า พฤติกรรมการมีวินัยด้านการเรียนแปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระที่ละตัวเพียง 2 ตัวแปร คือ เพศ และเกรดเฉลี่ย เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) นักศึกษาหญิง มีพฤติกรรมการมีวินัยด้านการเรียนมากกว่านักศึกษาชาย (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 61.88 และ 58.95 ตามลำดับ) และ 2) นักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสูง มีพฤติกรรมการมีวินัยด้านการเรียนมากกว่านักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยน้อย (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 63.42 และ 57.41 ตามลำดับ) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ไม่ปรากฏว่าคะแนนพฤติกรรมการมีวินัยด้านการเรียนแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ทั้งแบบสองทางและแบบสามทาง

การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการมีวินัยในการเรียน จากตัวแปรทางจิตสังคมดังนี้ คือ กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม สถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์ พบตัวแปรสำคัญในการทำนายพฤติกรรมการมีวินัยในการดูแลสุขภาพตามลำดับ คือ ทักษะคิดต่อการมีวินัยในตนเอง ทักษะการบริหารจัดการตน และการคิดเปลี่ยนวิกฤตเป็นโอกาส

ทักษะคิดต่อการมีวินัยในตนเอง เป็นตัวแปรสำคัญลำดับแรกในการทำนายพฤติกรรมการมีวินัยในการเรียน ทั้งนี้เป็นเพราะทักษะคิดต่อการมีวินัยในตนเองเป็นการรายงานของนักศึกษาเกี่ยวกับจิตลักษณะที่แสดงถึง 1) การเห็นความสำคัญ ความจำเป็น และความถูกต้องเหมาะสม 2) ความพอใจหรือภาคภูมิใจที่จะกระทำ และ 3) ความยินดีหรือความตั้งใจที่จะกระทำหรือปฏิบัติตนอย่างมีวินัยในตนเอง ดังที่ Allport (1985) ได้อธิบายไว้ว่าทักษะคิดเป็นสภาพทางจิตและทางประสาทที่เกี่ยวกับความพร้อม เกิดขึ้นโดยอาศัยประสบการณ์เป็นตัวนำ ทักษะคิดมีอิทธิพลต่อการตอบสนองของแต่ละบุคคลที่มีต่อวัตถุและสถานการณ์ต่างๆ ที่สัมพันธ์กัน ซึ่งทักษะคิดเป็นจิตลักษณะประเภทหนึ่งของบุคคลที่อยู่ในรูปของความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความรู้สึกนี้เกิดจากความรู้เชิงประเมินค่าของบุคคลเกี่ยวกับสิ่งนั้น คือ ความรู้ว่สิ่งนั้นมีประโยชน์หรือมีโทษมากน้อยเพียงใด เมื่อเกิดความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจสิ่งหนึ่ง บุคคลนั้นจะมีความพร้อมที่จะกระทำต่อสิ่งนั้นไปในทางที่สอดคล้องกับความชอบหรือไม่ชอบของตนต่อสิ่งนั้น (ดวงเดือน พันธุนาวิน, 2559) ฉะนั้นบุคคลจึงสามารถมีทักษะคิดต่อสิ่งต่างๆ มากมาย แม้แต่ทักษะคิดต่อตัวเองหรือทักษะคิดต่อการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้ เช่น ทักษะคิดต่อการทำงานราชการอย่างเต็มความสามารถ เป็นความรู้สึกที่แสดงออกต่อบุคคลหรือสถานการณ์ (ดวงเดือน พันธุนาวิน, 2558) ผลการวิจัยนี้จึงสอดคล้องกับความหมายของทักษะคิดและงานวิจัยก่อนหน้านี้ที่อธิบายว่า การเห็น

ประโยชน์หรือโทษ เป็นการรู้ การคิด การเชื่อว่าสิ่งหนึ่งๆ นั้นมีประโยชน์หรือมีโทษมากน้อยเพียงใด สามารถประเมินค่าของสิ่งนั้นได้ ส่วนความพอใจหรือไม่พอใจต่อสิ่งนั้นเป็นความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และความพร้อมที่จะมีพฤติกรรมต่อสิ่งนั้นเป็นแนวโน้มในการกระทำหรือพร้อมกระทำ กล่าวคือ เป็นความพร้อมหรือความโน้มเอียงที่บุคคลนั้นจะปฏิบัติเมื่อบุคคลมีความรู้เชิงประเมินค่าและมีความรู้สึกชอบ-ไม่ชอบในสิ่งนั้น ซึ่งทัศนคติจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองด้านต่างๆ ของบุคคล (Astalini et al., 2019; Baumann et al., 2012; Hedayati et al., 2012; Kinzie et al., 1994; Mehrabian et al., 2012)

ทักษะการบริหารจัดการตน เป็นตัวแปรสำคัญลำดับที่สองในการทำนายพฤติกรรมการมีวินัยในการเรียน ทั้งนี้เป็นเพราะทักษะการบริหารจัดการตนเป็นทักษะที่บุคคลใช้เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ ดังที่ โกลแมน (Goleman, 2000) ได้อธิบายไว้ว่าทักษะการบริหารจัดการตนเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งที่เป็นสมรรถนะของบุคคลที่แสดงถึงการมีความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งเป็นความสามารถในการจัดการและควบคุมอารมณ์ของตนเอง โดยเฉพาะหากบุคคลนั้นต้องประสบกับเหตุการณ์ที่ไม่เป็นไปตามที่ต้องการ บุคคลที่มีทักษะการบริหารจัดการตนจะสามารถจัดการกับความเครียด ความโกรธ ความตื่นเต้น และสร้างพลังทางบวกแก่ตนเองได้ แม้ประสบกับสถานการณ์ที่เลวร้าย โดยสามารถนำพาตนเองให้รับมือได้ (Goleman, 2000; Carlopio, 2012) รวมถึงการยอมรับความจริงอย่างซื่อสัตย์ด้วยความภาคภูมิใจ การเป็นคนที่มีสติจากความสามารถจัดการและรับผิดชอบตนเอง สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง รวมถึงการเป็นคนมีวิสัยทัศน์สามารถผลักดันตนเองให้เป็นคนมีสัมฤทธิ์ผลที่เป็นเลิศ และเป็นนักริเริ่มที่พร้อมเปิดรับโอกาสใหม่ๆ (Goleman, 2000) ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยก่อนหน้านี้ที่พบว่าบุคคลที่มีทักษะการบริหารจัดการตน (Sinclair et al., 2000) มีการควบคุมตนเอง (Bergin & Bergin, 1999) มีการกำกับตนเอง (Booth et al., 2018; Duckworth et al., 2011; Zimmerman & Kitsantas, 2014) เป็นผู้ที่มีความมีวินัยในตนเอง

การคิดเปลี่ยนวิกฤตเป็นโอกาส เป็นตัวแปรสำคัญลำดับที่สามในการทำนายพฤติกรรมการมีวินัยในการเรียน ทั้งนี้ เป็นเพราะการคิดเปลี่ยนวิกฤตเป็นโอกาสเป็นการรายงานของนักศึกษาเกี่ยวกับการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นและการเอาชนะอุปสรรคหรือวิกฤตในชีวิตได้ดี รวมทั้งมีศักยภาพในการทำงานที่เหนือกว่าบุคคลที่ไม่มีการคิดเปลี่ยนวิกฤตเป็นโอกาส (Stoltz, 1997) การคิดเปลี่ยนวิกฤตเป็นโอกาสเป็นจิตลักษณะที่มีความสำคัญต่อทุกคน เนื่องจากเป็นปัจจัยที่สำคัญในการประสบความสำเร็จในชีวิต ซึ่งจากผลการวิจัยของ Stoltz (1997) ที่ผ่านมา พบว่าหากบุคคลมีการคิดเปลี่ยนวิกฤตเป็นโอกาสที่ดี จะทำนายได้ว่าบุคคลนั้นจะสามารถสกัดกั้น จัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้น และเอาชนะอุปสรรคหรือวิกฤตในชีวิตได้ดี รวมทั้งมีศักยภาพในการทำงานที่เหนือกว่าบุคคลที่ไม่มีการคิดเปลี่ยนวิกฤตเป็นโอกาส การคิดเปลี่ยนวิกฤตเป็นโอกาสจึงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งนอกเหนือจากสติปัญญา (IQ) และความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ที่จะสามารถเป็นตัวชี้วัดการประสบความสำเร็จและช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพ การคิดเปลี่ยนวิกฤตเป็นโอกาสสามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินชีวิตและการทำงานสำหรับตนเอง และยังช่วยให้การทำงานเป็นทีมเป็นไปด้วยความราบรื่น รวมถึงช่วยเพิ่มสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสมาชิกในครอบครัว องค์กร และสังคม อีกทั้งสามารถใช้ทำนายความสำเร็จของบุคคลในเรื่องต่างๆ ด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Sarmidi et al. (2020) ที่พบว่าการคิดเปลี่ยนวิกฤตเป็นโอกาสมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการมีวินัยในตนเอง และสอดคล้องกับผลงานวิจัยที่พบว่าผลกระทบของการระบาดของโควิด-19 ทำให้มีการคิดเปลี่ยนวิกฤตเป็นโอกาส มีการยอมรับความหลากหลาย/การไม่เลือกปฏิบัติ/มีวินัย/มีการเคารพสิทธิ และมีความเหลื่อมล้ำในสังคมน้อยลง (เกียรติอนันต์ ล้วนแก้ว และชลัท ประเทืองรัตนนา, 2565)

ข้อเสนอแนะในการพัฒนา

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัยที่พบว่าทัศนคติต่อการมีวินัยในตนเอง ทักษะการบริหารจัดการตน และการคิดเปลี่ยนวิกฤตเป็นโอกาส เป็นตัวแปรสำคัญที่ทำนายพฤติกรรมการมีวินัยในการเรียน โดยเฉพาะการส่งเสริมนักศึกษาให้มีพฤติกรรมการมีวินัยในการเรียนมากขึ้นนั้น สิ่งที่ควรพัฒนาเป็นอันดับแรก คือ ควรมีการพัฒนาและส่งเสริมให้นักศึกษากลุ่มเสี่ยงคือกลุ่มที่มีพฤติกรรมการมีวินัยในการเรียนในปริมาณน้อย ได้แก่ นักศึกษาชาย และนักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยน้อย ให้มีทัศนคติที่ดีต่อการมีวินัยในการเรียน มีทักษะการบริหารจัดการตน และสามารถคิดเปลี่ยนวิกฤตเป็นโอกาสได้ ผลจากการวิจัยนี้นักพัฒนา เช่น ครูอาจารย์ สามารถนำองค์ความรู้และสาเหตุสำคัญไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมการมีวินัยในการเรียนของนักศึกษาปริญญาตรี โดยสามารถนำไปสอดแทรกในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเยาวชนรุ่นใหม่ในยุค New Normal และสามารถนำแบบวัดใหม่จากงานวิจัยนี้ไปใช้ในการวัดและการประเมินได้ ตลอดจนนักพัฒนา/กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม/กระทรวงศึกษาธิการ สามารถนำผลการวิจัยนี้ไปวางนโยบายเพื่อพัฒนานักศึกษาปริญญาตรี ซึ่งเป็นคนรุ่นใหม่ที่จะเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติ ให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพอย่างเข้มแข็ง เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองที่จะช่วยสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศชาติต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยต่อไป

ควรมีการทำวิจัยเชิงทดลองโดยนำผลการวิจัยที่พบว่าสาเหตุที่เป็นปัจจัยภายใน คือ จิตลักษณะที่สำคัญ ได้แก่ การคิดเปลี่ยนวิกฤตเป็นโอกาส และภูมิคุ้มกันตนทางจิต ปัจจัยร่วม คือ จิตลักษณะที่แปรเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ ได้แก่ ทัศนคติต่อการมีวินัยในตนเอง ทักษะการบริหารจัดการตน และทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกด้านการมีวินัยในตนเอง และปัจจัยภายนอก ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้ทางสังคม คือ สถานการณ์ ได้แก่ การรับรู้ที่สถานทางสังคม ล้วนเป็นตัวแปรทำนายสำคัญที่มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการมีวินัยในการเรียน ดังนั้นการวิจัยต่อไปควรมีการสร้างชุดฝึกอบรมที่นำไปใช้ส่งเสริมพฤติกรรมการมีวินัยในการเรียนของนักศึกษาปริญญาตรี โดยศึกษาผลของการทดลองเหล่านี้ว่าจะช่วยส่งเสริมให้นักศึกษามีพฤติกรรมการมีวินัยในการเรียนเพิ่มขึ้นหรือไม่ อย่างไร ซึ่งอาจนำไปขยายผลในการศึกษาวิจัยกับบุคคลกลุ่มอื่นๆ ต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยเชิงเหตุทางจิตสังคมของพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองในนักศึกษาปริญญาตรี ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากงบประมาณเงินงบประมาณแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมโรค. (2564). *โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19): สถานการณ์ในประเทศไทย*. สืบค้นเมื่อ 23 มิถุนายน 2564, จาก <https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia>
- เกียรติอนันต์ ล้วนแก้ว และชลัท ประเทืองรัตนนา. (2565). ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 ต่อดัชนีชี้วัดระดับสันติภาพของสังคมไทย. *วารสารสังคมวิจัยและพัฒนา*. 4(3), 72-94.
- ดวงเดือน พันธมนาวิน. (2559). *การวิจัยทางจิตพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนาบุคคลและสังคม*. กรุงเทพฯ: หนังสือเผยแพร่ในงาน “สี่ทศวรรษได้ร่วมทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะธรรม” วันที่ 25 พฤศจิกายน 2559 ณ โรงแรมรามารการ์เด็นส์ กรุงเทพมหานคร.

- ดุจเดือน พันธมนาวิน. (2558). *ปัจจัยเชิงเหตุที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมและศักยภาพของการเป็นนักวิจัยของบุคคลหลายประเภท: ระดับนักวิชาการ* [รายงานการวิจัย]. กรุงเทพฯ: คณะพัฒนาสังคมและยุทธศาสตร์การบริหาร สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). *ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น (Lisrel) สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญใจ ศรีสถิตย์นรากร. (2553). *ขนาดอิทธิพล การวิเคราะห์อำนาจ การคำนวณขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมโดยใช้โปรแกรม G*Power*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2556). *การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏวชิราวุฒวิทยาลัย.
- Allport, G. W. (1985). Attitudes. In C. Murchison (Ed.), *Handbook of social psychology* (pp. 798-844). Worcester, MA: Clark University.
- Astalini, A., Pathoni, H., Kurniawan, D. A., & Kurniawan, N. (2019). The correlation between attitudes and discipline toward science of secondary school. *Jurnal Pendidikan Sains*, 7(1), 9-14.
- Bagozzi, R. P. (1993). Assessing construct validity in personality research: Applications to measures of self-esteem. *Journal of Research in Personality*, 27(1), 49-87.
- Baumann, C., Tung, R. L., & Hamin. (2012). Jade will never become a work of art without being carved: Western versus Chinese attitudes toward discipline in education and society. *Virginia Review of Asian Studies*, 10(1), 1-17.
- Bergin, C., & Bergin, D. A. (1999). Classroom discipline that promotes self-control. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 20(2), 189-206.
- Booth, A., Hennessy, E., & Doyle, O. (2018). Self-regulation: Learning across disciplines. *Journal of Child and Family Studies*, 27, 3767-3781. <https://doi.org/10.1007/s10826-018-1202-5>.
- Brockett, R. G., & Hiemstra, R. (1991). *Self-direction in learning: Perspectives in theory, research, and practice*. London, United Kingdom: Routledge.
- Candy, P. C. (1991). *Self-direction for lifelong learning*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Carlopio, J. R. (2012). *Developing management skill: A comprehensive guide for leaders*. 5th ed. Pearson Australia Group.
- Charles, C. M. (2002). *Building classroom discipline* (7th ed.). Boston: Allyn and Bacon.
- Corsini, R. J. (1999). *The dictionary of psychology*. Philadelphia, PA: Brunner/Mazel.
- Costa, A. L., & Kallick, B. (2004). *Assessment strategies for self-directed learning*. Thousand Oaks, California: Corwin.
- Duckworth, A. L., Grant, H., Loew, B., Oettingen, G., & Gollwitzer, P. M. (2011). Self-regulation strategies improve self-discipline in adolescents: Benefits of mental contrasting and implementation intentions. *Educational Psychology*, 31(1), 17-26.
- Endler, N. S., & Magnusson, D. (1976). Toward an interactional psychology of personality. *Psychological Bulletin*, 83(5), 956-974. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.83.5.956>.

- Faul, F., Erdfelder, E., Lang, A., & Buchner, A. (2007). G*Power 3: A flexible statistical power analysis program for the social, behavioral, and biomedical sciences. *Behavior Research Methods*, 39(2), 175-191.
- Geri Manning, (2007). Self-Directed Learning: A Key Component of Adult Learning Theory. *BPA Study*, 2(2), 1-12. <https://core.ac.uk/download/pdf/235986555.pdf>
- Goleman, D. (2000). *Working with emotional intelligence*. NY: Bantam Book.
- Guglielmino, L. M. (1977). *Development of of the self-directed learning readiness scale* [Doctoral dissertation]. University of Georgia.
- Hedayati, Z., Seifi, N., Hekmatfar, S., & Badakhsh, S. (2012). Attitudes of shiraz dental students toward their discipline and future career. *Iranian Journal of Medical Education*, 12(3), 176-183.
- Kinzie, M. B., Delcourt, M. A. B., & Powers, S. M. (1994). Computer technologies: Attitudes and self-efficacy across undergraduate disciplines. *Research in Higher Education*, 35(6), 745-768.
- Knowles, M. S. (1975). *Self-directed learning: A guide for learners and teachers*. NY: Association.
- Lehmann, D. R. & Gupta, S. (1989). PACM: A two-stage procedure for analyzing structural models. *Applied Psychological Measurement*, 13(3), 301-321.
- Mehrabian, F., Khah, Z. D., & Karimi, Z. (2012). Attitude of environmental health students toward their discipline and future career in Guilan University of Medical Sciences. *Research in Medical Education*, 4(1), 43-48.
- Sarmidi, S., Suratno, S., & Riyadi, R. (2020). The influence of motivation, discipline, adversity quotient and integrity toward teachers' competency test of physical education and sports teachers. *Jurnal Pendidikan: Teori, Penelitian, dan Pengembangan*, 5(5), 714-724.
- Sinclair, A. J., Girling, A. J., & Bayer, A. J. (2000). Cognitive dysfunction in older subjects with diabetes mellitus: Impact on diabetes self-management and use of care services. *Diabetes Research and Clinical Practice*, 50(3), 203-212.
- Stoltz, P. G. (1997). *Adversity quotient: Turning obstacles into opportunities*. US: John Wiley & Sons.
- Tett, R. P., & Burnett, D. D. (2003). A personality trait-based interactionist model of job performance. *Journal of Applied Psychology*, 88(3), 500-517.
- Van Hoecke, M. (2011). *Methodologies of legal research which kind of method for what kind of discipline?*. Portland, OR: Hart.
- Walsh, W. B., Craik, K. H., & Price, R. H. (2000). *Person-environment psychology*. 2nded. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Westen, D., & Rosenthal, R. (2003). Quantifying construct validity: Two simple measures. *Journal of Personality and Social Psychology*, 84(3), 608-618. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.84.3.608>
- Zimmerman, B. J., & Kitsantas, A. (2014). Comparing students' self-discipline and self-regulation measures and their prediction of academic achievement. *Contemporary Educational Psychology*, 39(2), 145-155.

Translated Thai References

- Bhanthumnavin, D. (2008). *Causal Factors Related to the Readiness and Potential of Many Types of People to be Researchers: Academic Level*. Bangkok: Faculty of Social Development and Strategic Management, National Institute of Development Administration. (in Thai)
- Bhanthumnavin, D. (2016). *Behavioral Science Research to Development of Individuals and Society*. Bangkok, Thailand. (in Thai)
- Department of Disease Control. (2021). *Corona Virus 2019 (COVID-19): Thailand Situation*. Retrieved 23 June 2024. from: <https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia> (in Thai)
- Lounkaew, K. & Pratheuangrattana, C. (2022). Impact of the COVID-19 on the Thai Peace Index. *Journal of Multidisciplinary Academic Research and Development*, 4(3), 72-94. (in Thai)
- Srisathitnarakun, B. (2010). *Effect Size, Power Analysis, Calculating the Appropriate Sample Size on G*Power*. Bangkok: Chulalongkorn University Print. (in Thai)
- Wiratchai, N. (1999). *Lisrel: Statistical Analysis for Social Science Research and Behavioral Sciences*. 3rd. Bangkok: Chulalongkorn University Printing. (in Thai)
- Wattanawong, S. (2013). *Self-directed Learning of Ratchaphak Institute' Students*. Bangkok: Graduate School, Ratchaphak Institute.